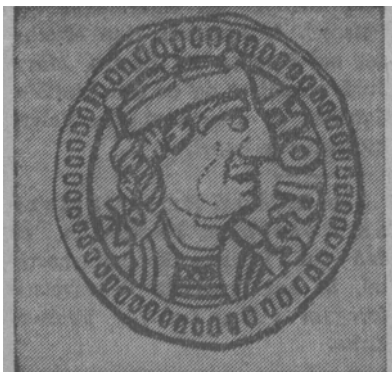

Enestaaende erhvervelse til museet - en mønt fra 1152-54

En privat samlem gaa afkald paa den sjældne Horsens-mønt til fordel for Horsens Museum

Horsens Museum har i disse dage gjort en ganske enestaaende erhvervelse — en erhvervelse, hvis størrelse staar omvendt forhold til dens betydning. Erhvervelsen er en lille tynd sølv mønt, en brakteat, som er det ældste vidnesbyrd om byen Horsens' eksistens. Den maa betegnes som den største og vigtigste erhvervelse i de sidste 20 aar, og mønten vil komme tit at indtage en fornem plads i museets

Den lute Horsens-mønt fra 1152-54 skitse. Den bærer kongen, Svend Grathes billede og navnet Hors. Mønten vejer kun 0,19 gram.

Om nyerhvervelsen

museumsinspektør Bent Ousager, at man skylder bankfuldmægtig Christoffer Petersen, Horsens, en varm tak. Det var bankfuldmægtig Petersen, som først henledte museets opmærksomhed paa mønten, og det er paa ham det er lykkedes at faa den bragt til hjembyens museum. Christoffer Petersen har personlig givet afkald paa at erhverve den sjældne mønt, som han selv i en menneskealder har været paa jagt efter, for at den i stedet kunne indgaa i museets samling glæde for ails Horsens-borgere.

Horsens-mønten er købt for 300

kr. paa en auktion i København. Den har tidligere kun været fremme paa auktioner i 1831, 1851, 1906, 1925 og 1929 — siden har den ikke været fremme, først paa auktionen i foraaet.

Mønten fra 1150'erne

— I ved fortæller saa den lille mønt, der er pr eget i Horsens? Der bar været beboelse her paa stedet. Lige siden den første flok af mennesker vandrede ind i Danmark lige efter Widen, og vedvarende beboelse gennem hele oldtiden, men egentlig bymæssig bebyggelse kender vi først fra tiden omkring 1200, oplyser museumsinspektør Ousager. Paa Valdemar Sejrs tid, omkring 1230, var Horsens i hvert fald en af de betydeligere byer i Jylland. Den svarede ganske vast mindre skat end de dengang store byer Viborg og Ribe, men dog mere end Aarhus. Horsens er sikkert opstaaet mindst et halvt aarhundrede for, noget nøjagtigt har man hidtil ikke vidst. Men med mønten her her man et

sikkert bevis for, at Horsens has været kendt og været af betydning allerede omkring 1150.

Det er kongen selv — Svend Grathe — som har ladet

haft en kongsgaard her ude paa Horse-næsset, som stedet dengang hed. Svend Grathe, som ellers har gjort sig mast bekendt som anstifteren af blodgildet i Roskilde, liar altsaa omkring 1150 opholdt her og ladet sla sølv mønter med sit eget kronede kongehoved afbildet og med paaskriften „Hors” — en forkortelse af Horsens.

De tyske møntmestres ide

Det kan endda sages temmelig præcist, hvornaar mønten er slaaet. Kun for en periode af 3 aar har Svend Grathe haft herredømmet over Jylland, nemlig fra 1151 til 1154, og det maatte være i denne periode, mønten er slaaet. Rimeligvis er det i de sidste to aar, idet Svend Grathe i 1152 hentede nogle tyske møntmestre hertil. De medbragte fra hjemlandet den mode at slaa brakteater, netop af den slags, som vor Horsens-mønt er af. Mønten blev i sin tid fundet i et større møntfund ved Viborg. Nu kan man altsaa se en lille del af Horsens' historie fra 1150'erne paa Horsens Museum. I den v11 museet holde aabent ud over den ordinære

aaabningstid — indtil kl. 21 — saa man kan faa lejlighed til at se den enestaaende nyerhvervelse.

Samtidig med mønten har Horsens Museum anskaffet sig et smukt hovedvandsæg i sølv, som er smedet af J. G. Ryhle i Horsens 1865. Heri opbevaredes dot duftende vand, datidens perfume. Det er et smukt sølvmedarbejde. Indtil nu har man at J. G. Ryhles arbejder kun haft en theske.

Man har ogsaa erhvervet en medalje af H. Conradsen og F. Krohn for Den almindelige danske Landmandsforsamling 1861 i Horsens. En staaende Ceres-figur er afbildet paa den og desuden et firkantet skjold med Horsens' byvaaben.

To af museets nyerhvervelser, tv. medaillen fra Den almindelige danske Landmandsforsamling i Horsens 1861 og hovedvandsægget,